

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2997

av Daniel Bäckström och Helena Lindahl (båda C)

Hästnäringen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över förutsättningarna för hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Hästnäringen behöver ges en acceptans som den viktiga del av våra gröna näringar den idag utgör och det behövs förändringar på ett antal områden där obefogad negativ särbehandling idag sker baserat på olika tolkning eller enskilda särregler. Idag hämmas möjligheten till diversifiering av svenskt jordbruk och det hindrar möjligheten att utveckla företagandet inom de gröna näringarna. Vi anser att detta kan åtgärdas genom förändringar på ett antal områden som anges nedan.

- Se över hur hästen skulle kunna likställas med andra betes- och grovfoderätande djur inom jordbruket inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken.
- Gör en översyn av föreskrifterna för djurskyddskrav och utred förutsättningarna för ett målstyrt och flexibelt regelverk för att ge utrymme för utvecklat hästföretagande.
- Gör en översyn i syfte att förenkla reglerna gällande bygglov så att bestämmelserna anpassas till den mängd olika näringsverksamheter som idag förekommer på ett modernt jordbruk.
- Se över strandskyddsreglerna i syfte att säkerställa att hästnäringen inte särbehandlas.
- Gör en översyn i syfte att undanta levande djur från konsumentköplagen.
- Klassa ridning som en skattefri personalvårdsförmån.

Hästen har under de senaste årtiondena kommit att spela en viktig roll i det svenska samhället. Efter andra världskriget har den starka tekniska utvecklingen inneburit en kraftig minskning av hästar i Sverige. Men hästnäringen har efter hand ökat med nya användningsområden och idag finns det enligt Jordbruksverket (år 2010), ca 360 000 hästar. Sverige är därmed Europas näst hästtätaste land efter Island, med 38 hästar per 1 000 invånare. Detta innebär naturligtvis att hästen har en viktig samhällsekonomisk betydelse.

Idag bidrar hästen i hög grad till en upplevelsenäring som skapar stora värden. Svensk hästnäring genererar i dagsläget 45 miljarder i samhällsekonomisk omsättning och knappt 30 000 heltidsarbeten per år.

Hästen är grunden för både rekreation och företagande inom de gröna näringarna, där båda delarna är viktiga för det svenska samhället. Hästföretagandet i landet utgör med sitt höga antal näringsverksamheter, den till antalet femte största produktionsgrenen inom de gröna näringarna och som fritidssysselsättning utgör hästen en viktig brygga mellan stad och land, vilket också är viktigt för den svenska livsmedelsproduktionen där klyftan mellan konsument och producent ständigt ökar.

Den svenska uppfödningen av hästar bidrar till ett öppet landskap, är väsentligt för en fortsatt levande landsbygd och viktigt för annat företagande kopplat till häst. I dagsläget sker dessvärre en rad särbehandlingar av det svenska hästföretagandet då hästen inte jämfälls med övriga lantbruksdjur. Detta begränsar hästföretagarnas möjligheter att utveckla och effektivisera sina företag. Ett antal exempel på detta beskrivs nedan.

Hästen i jordbrukspolitiken

Hästarna håller landskapet öppet till en areal jämförbar med våra svenska mjölkkor, men särskiljs i vissa stödformer inom den gemensamma jordbrukspolitiken genom att djurslaget häst inte är ersättningsgrundande för t ex kompensationsstödet. När det gäller gårdsstödet kan det helt utebli för all mark hos företagare som valt att skapa någon form av markanläggning med läktare, beroende på att man enligt regelverket inte betecknas som aktiv lantbrukare. Orsaken är att anlagd markyta här betecknas som permanent sport- och rekreationsanläggning, vilket är en regel som slår hårt mot lantbruksföretagare där hästverksamheten utgör hela eller delar av verksamheten på gården.

Djurskyddskrav

I samband med Konkurrenskraftsutredningen argumenterade LRF att utgångspunkten för den svenska animalieproduktionen är att den ska ges förutsättningar att utvecklas. Målet är därför att förbättra konkurrenskraften samtidigt som god djurhälsa och djurvälstånd säkerställs.

Det är i första hand inte med lagstiftning som djuromsorg säkras utan genom djurhållarens dagliga skötsel och omsorg om sina djur. Näringen anser att det mest effektiva och långsiktigt hållbara sättet att nå god djuromsorg är när djurhållaren ges utrymme att utveckla och förbättra djurhållningen på det sätt som passar bäst utifrån den egna gårdens förutsättningar.

Djurhållarens kompetens och bedömningar måste i högre utsträckning värdesättas och respekteras. Därför behövs en moderniserad, mer flexibel och förenklad lagstiftning i Sverige med korrekt och rimlig tillämpning, som gagnar djurägarnas konkurrenskraft. Djurskyddskontrollen måste vara rättssäker och likvärdig.

Konsumentköplagen

I Sverige är det vanligt förekommande att en näringsidkare säljer en häst till en privatperson. Köpet och en eventuell reklamation styrs av konsumentköplagen. Detta innebär att köparen har samma utrymme att påtala brister med varan som man har när man köper materiella ting, vilket inte kan anses vara rimligt eftersom hästen är ett levande djur. Felen som uppstår på levande djur kan bero på helt andra orsaker än de som lagstiftningen syftar till att skydda konsumenten ifrån. Säljarens bevisbörda utifrån lagstiftningen blir därför helt orimlig när näringsidkare inte längre väljer att sälja sina hästar till privatpersoner eftersom de då riskerar att bli återbetalningsskyldiga för belopp som vida överstiger köpeskillingen. Detta bör vara ett avgörande skäl för att undanta levande djur ur konsumentköplagen. Här behövs en ordentlig översyn av lagen för att nå bästa möjliga tillämpning. Ett kortsiktigt steg på vägen kan vara att begränsa skadeståndskraven samt korta reklamationstiden.

Bygglov och strandskydd

När det gäller undantag från kravet på bygglov omfattar det enligt plan- och bygglagen (PBL) ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring inom områden som inte omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser.

I tillämpningen är det inte alltid lätt att avgöra om en åtgärd omfattas av undantaget från bygglov. Detta innebär osäkerhet för hästföretagarna, där en otydlig regel med stort utrymme för tolkningar kan resultera i helt olika bedömningar samt omfattande extra kostnader för ett företag med hästverksamhet. Det ger dessutom onödig administration för företagaren och kostnader när frågan blir föremål för rättsliga bedömningar, vilket i vissa fall resulterar i att företagarna avstår från att utveckla sin verksamhet.

När oklarheter uppstår i tolkningar om vad som gäller ställs företagaren inför alternativen att antingen bygga sin ekonomibyggnad utan bygglov med risken att kommunen kan besluta om sanktioner och förelägganden om rivning eller alternativet att gå med på kommunens krav på bygglov, trots att detta inte krävs enligt plan- och bygglagen.

Det behövs en översyn med förtydligandet för att öka rättssäkerheten och förutsebarheten för den enskilde.

Detsamma gäller frågan om undantag från strandskyddet, som omfattar jordbruket men där hästföretagen ofta stöter på hinder genom att inte få använda marken i områden nära vatten för bete. Byggnader, anläggningar och anordningar som behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln och för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet är idag undantagna från strandskyddsbestämmelserna. Detta gäller inte hästnäringen vilket innebär att stängsling och ekonomibyggnader för hästar är förbjudna. Att få dispens för sådana åtgärder är vanligen mycket svårt eftersom lagen endast tillåter 6 utpekade särskilda skäl som motiverar till dispens. Undantagen bör därför omfatta hästnäringen precis som andra areella näringar.

Ridning som en skattefri personalvårdsförmån

Inom nuvarande regelverk finns utrymme för arbetsgivare att bidra till olika friskvårdsalternativ för sin personal. Det finns en rad områden som enligt Skatteverket klassas som skattefria motions- eller friskvårdsförmåner. Styrketräning, fotboll och tai-chi är några exempel på friskvård som arbetsgivarna kan erbjuda sina anställda.

Trots dess erkänt goda effekter för kropp och hälsa faller ridning utanför Skatteverkets definition av aktiviteter som klassas som skattefria motions- eller friskvårdsförmåner. Utöver de hälsofrämjande effekterna kan denna motionstyp också fylla en viktig

funktion för anställda med exempelvis olika funktions- och rörelsehinder, balanssvårigheter etc.

Om hästrelaterad motion också räknas som skattefri friskvård ger det positiva samhällsekonomiska effekter på flera områden. Det förbättrar folkhälsan och bidrar till att stärka förutsättningarna för de företagare som erbjuder hästbaserade tjänster till utövarna.

Sammantaget finns det alltså en rad områden där svenska hästföretagare med enkla medel skulle få avsevärt bättre förutsättningar för att kunna starta, utveckla och driva sina företag.

Daniel Bäckström (C)

Helena Lindahl (C)